

Новости республики

Правительство Якутии впервые отчиталось в прямом эфире

В начале каждого года Правительство Якутии проводит отчет перед населением за прошедший период. В этом году впервые за десятки лет власти республики отчитались перед якутянами в новом формате – в прямом эфире национального телевидения.

В онлайн-трансляции телеканалов НВК «Саха» и «Якутия 24», которая длилась три часа, члены кабинета во главе с председателем Правительства Владимиром Солодовым подвели итоги деятельности за 2018 год и обозначили приоритетные задачи на 2019 год. Было отмечено, что для снижения уровня бедности в республике планируется усилить работу по трудоустройству граждан в промышленные предприятия, оказывать своевременную адресную помощь социально-незащищенным слоям населения. Акцент будет сделан на арктические территории Якутии, где необходимо наладить систему доставки продуктов питания и товаров первой необходимости.

В ходе эфира поступали вопросы на актуальные темы, в том числе о переходе на новую систему обращения с твердыми коммунальными отходами (ТКО). По сообщению первого вице-премьера Алексея Колодезникова, на сегодняшний день региональные операторы выбраны в четырех зонах республики: Центральной, Центрально-Восточной, Западной, Южной. В Северно-Арктической зоне система обращения с ТКО будет введена со следующего года, что позволит более тщательно подготовиться к этому переходу.

Члены кабинета прокомментировали и ситуацию с национальной школой «Айыы кыһата», которая вызвала общественный резонанс в федеральных средствах массовой информации. «Данная ситуация возникла из-за нехватки мест в школах Якутска. Проект еще одной школы для 203 микрорайона на 360 мест разрабатывается, в сентябре начнется строительство, и в 2020 году ученики пойдут в новую школу», – прокомментировал премьер и добавил, что учеников

записывают, прежде всего, по территориальному закреплению. Вопрос, отметил он, находится на личном контроле у Главы Якутии Айсена Николаева.

Всего за время прямого эфира поступило 304 вопроса, из них республиканские власти успели ответить на 51. Все остальные вопросы были зафиксированы, ответы на них предоставят адресатам в ближайшее время.

Отчет Правительства в прямом эфире дал официальный старт традиционному ежегодному отчету исполнительных органов государственной власти республики. Уже с 4 февраля начнутся отчеты перед жителями наслегов и районных центров Алданского, Вилюйского, Оленекского, Сунтарского и Усть-Алданского улусов. Традиционно отчет завершится 15 марта в городе Якутске.

Пресс-служба Главы Республики Саха (Якутия) и Правительства Республики Саха (Якутия).

Улууска – бу күнүргэ

Улуус тупсабай көстүүлэнэрин туһугар

Тохсунньу 31 күнүргэ «Айылгы» культуура киинигэр СӨ кылаабынай архитектора Ирина Алексеева уонна компетенция киин кэлэктибэ, киинлэристаригэр чурапчылар биер дойдулаахпыт Кыыдаана Игнатьева кыттыылаах, улууска бастакытын «Workshop» («Мастерская идей») диэн илин энгэр улуустарыгар бастакынан, өрөспүүбүлүкэҕэ үсүүнүн олус таһымнаах дьаһал ыйтылынна.

Дьаһалы улуус кылаабынай архитектора Татьяна Игнатьева, Чурапчы нэһилиэгин баһылыгын солбуйааччы Алексей Бурцев, архитектор Күннэй Топстоухова уонна нэһилиэк дьаһалтатын кэлэктибэ анаан-минээн ыйтылар.

Манна федеральнай бырагыраамаҕа кыттарга, Ленин аатынан болуоссат уонна Кыайыы сөөгөрүн архитектурнай көстүүтүгэр сонун этиилэри киллэрэр интериэһинэй кэпсэтии буолла. Аһаҕас кэпсэтиигэ улууска бу эйгэҕэ үлэли илэрэр биер санаалаахтарбыт – Василий Яковлев-Далан аатынан Кытаанах орто оскулатын уруһуй куруһуогун үөрэнээччилэрэ, устудьуоннар, ыччаттар, урбаанньыттар – Бааха Уус, Дмитрий Барашков, норуот маастара Валентина Пинигина, Хоптобо нэһилиэгин баһылыга Борис Архипов, Төлөй нэһилиэгин баһылыга Игорь Николаев, улуус координационнай Сэбиэтин чилиэннэрэ түмсэн, көхтөөх кыттыыны ыллылар.

Бу манньк тэрээһини, улуустарын чакчы тупсабай көстүүлээх, үчүгэй тутуулары ыйтыан баҕалаах нэһиликтэр, оройуоннар тэрийэллэр. Бүгүнтү кирибит идийэлэр дынг-чакчы олоххо кириэхтэрин сөл, онно күүскэ үлэлииргэ дьулуһуохха эрэ наада. Чурапчыга үчүгэй, хаачыстыбаах тутуулар бааллар, өссө да баар буолуохтара диэн эрэниэбин», – диэн өрөспүүбүлүкэ кылаабынай архитектора Ирина Дмитриевна эттэ.

Семен ЖЕНДРИНСКЭЙ.

Интеринээт томторугар – үөрүүлээх түгэн

Олунньу 1 күнүгэр интеринээт томторугар физкультуура уонна успуорт институтун устудьуоннара олороллоругар анаммыт 200 миэстэлээх сана дыһа сыбаайатын түһэри сизэр ыйтылынна. «Уһун туруорсуу түмүгэр, хас да сылы мэлдьи кэтэһэн, устудьуоннар олорор уопсай дьыһлэрэ тутуулар буолла. Тутар бэдэрээччиттэн уопсай дьыһи кэмигэр киллэриини уонна хаачыстыбаах тутууну күүтэбит», – диэн институт ректора Иннокентий Готовцев эттэ.

Ааспыт ыйтан саҕалаан, «Ыспартыыбынай» түөлбөҕө балысхан тутуу ыйтыллан эралин ТОС олохтоохторо көрө-истэ сылдьаллар. Тэрээһин үөрүүлээх чааһыгар сыбаайаны түһэригэ көнүл тустууга Сойуус чөмгүтүнэ, оһуохайдыт, алгысчыт Семен Морфуннов алгыс сизрин-туомун топордо. Үөрүүлээх чааска СӨ физкультуура уонна успуорт миниистирэ Иннокентий Григорьев, СӨ үөрэххэ уонна наукага миниистирин солбуйааччы Михаил Присяжний, Ил Түмэн дьокутаата Михаил Гуляев, улуус баһылыга Андрей Ноговицын о.д.а. кыттыыны ыллылар.

Саҕаламмыт үлэ түмүктэнэн, олоххо кириэн, «Ыспартыыбынай» микрооройуон чэчири сайдыаҕа, устудьуоннар олорор усулуобуйалара тубустарына, интеринээт томторуттан улахан ыспартыымыннар тахса туруохтара диэн бигэ эрэллээхпит.

Семен ЖЕНДРИНСКЭЙ.

Сэминээр ыйтылынна

Тохсунньу 30 күнүгэр Чурапчы улуунун нэһиликтэрин баһылыктарыгар, бэрэстэбиитэллээх уорганнарын дьокутааттарыгар аналлаах сэминээр ыйтылынна. Сэминээргэ Дьокуускай куораттан СӨ Ил Түмэн Мунньабын уопастыбаннаһы, олохтоох бэйэни салайыныы бэрэстэбиитэллээх уорганнарын, политической партиялары уонна граждандары кытта үлэлэһиигэ отделын начальнигы Георгий Иванов, СӨ судаарыстыбаннай Сэбиэтин бастайааннай кэмистиэтин олохтоох бэйэни салайыныы боппуорустарыгар старшай референэ Семен Григорьев, СӨ салалтатын уонна Бырабыыталыстыбатын олохтоох бэйэни салайыныы департаменын биер сүрүн отделын старшай референэ, Чурапчы улуунун куратора Яков Дмитриев, СӨ Баһылыгын иһинэн үлэлиир коррупцияны уонна атын да быраабы кэһиини профилактикалыыр управление олохтоох бэйэни салайыныы уорганын бэрэбизрэкэлиир отделын консультана Матвей Гаврильев, Чурапчы улуунун Прокурорун көмөлөһөөччүгэ Егор Павлов, улуус дьаһалтатын ааҕар-суоттуур, хонтуруоллуур палататын бэрэссэдээтэлэ Анна Барашкова кытыннылар, нэһилиэк баһылыктарыгар, дьокутааттарыгар туһааннаах боппуорустарга субэлэри биэрдилэр. Мунньабы улуус Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ Афанасий Захаров салайан ыйтта.

Улуус баһылыга Андрей Ноговицын: «Быйылгы сыл өрөспүүбүлүкэҕэ уонна улууска Сомоҕолоһуу сыла биллэриллибитинэн, норуот уонна былаас биергэ түмсэн үлэлээн, улахан соруктар ситиһиллэхтэрэ, сайдыыга кэскиллээх хардылар оһоһуллуохтара. Онон бу сэминээр суолтата улахан», – диэн санаатын үлэлэһинэ.

Сэминээргэ дьокутааттар боломуочуйаларын – сокуоннары таһаарыныы көбүлээһин, нормативнай-правовой аакталары ылыныы, Прокуратураны кытта ситимнээхтик үлэлэһии, «Коррупцияны утары» 273 №-дээх Федеральнай сокуон туһунан кизн хабааннаах кэпсэтии табыста. Нэһилиэк баһылыктарын, дьокутааттарын үлэлэрин сүрүннүүр устаан уонна 131 №-дээх федеральнай сокуон тула санааларын үлэлэһинилэр. Ону тэнэ, СӨ 885 №-дээх сокуонун 6 сүрүн ыстатыйатын ситиһии дьүүллэстилэр.

Түмүккэ улуус баһылыктара уонна дьокутааттара үлэни-хамнаһы сүрүннүүргэ туһааннаах сокуоннарга, бырааптары тутуһууга муннаахсылар боппуорустарыгар ыйтыылары биэрдилэр. Кирибит ыйтыыларга, этиилэргэ олобуран, үрдүкү саҕалта бэрэстэбиитэллэрэ сокуоннарга эбии киллэриилэри, уларытыылары оһорорго Ил Түмэн Мунньабын көрүүтүгэр уонна дьүүлэһиитигэр бырайыак барылын бэлэмнээн ыйтарга субэлээтилэр. Нэһиликтэр социальнай-экономическай өттүнэн сайдыыларыгар уонна онно олохтоохтору кытыннарыыга туһуламмыт «Муниципальной хамаанда Территориялары сайыннарыы» диэн сана бырайыакка үлэлэһэллэригэр ыһырдылар.

Анна ЗАХАРОВА.

«Марьякчаммыт», үбүлүөйдүэх сылытынан;

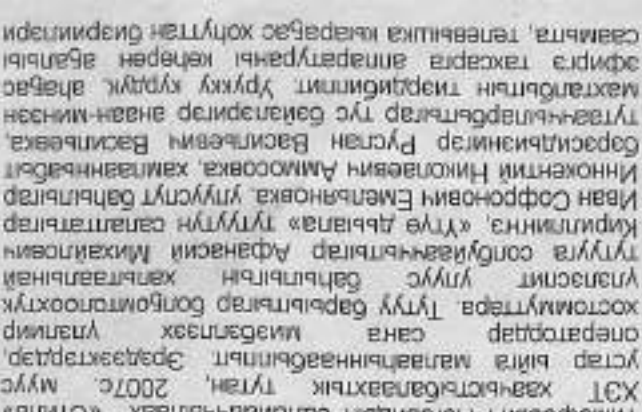
[illegible][illegible][illegible]

Финанслагч кайра уларындылар бардыктарын,
2004 жылдагы күйүндө сезон сапанындылар
эрдэктэктарын саха сапанындылар
Захарова, операторындылар
Макарова

«Аль-Джазир» и «Аль-Арабия»

[illegible]

«Мәңгілік Ел» жобасын жүзеге асырудағы маңызды қадамдардың бірі болып табылады. Осы жобаның мақсаты – еліміздегі мәдениеттің, тарихының, тілінің, салт-дәстүрінің сақталуын қамтамасыз ету, оны жаңаша таныстыру, дамыту және оны әлемге таныту. Осы жобаның арқасында біздің еліміздің мәдениеті мен тарихы әлемге кеңірек танытылады, оның бауырларымыздың мәдениеті мен тарихымен де танысады. Осы жобаның арқасында біздің еліміздің мәдениеті мен тарихы әлемге кеңірек танытылады, оның бауырларымыздың мәдениеті мен тарихымен де танысады.

«Деловые люди» — это люди, которые умеют зарабатывать деньги. Они умеют находить возможности для заработка, они умеют продавать, они умеют договариваться, они умеют решать проблемы. Они умеют зарабатывать деньги, потому что они умеют находить возможности для заработка, они умеют продавать, они умеют договариваться, они умеют решать проблемы.

[illegible]

«On cain», «Boote, paradisizatsiya» i inche
Финляндияда ушундай фильмлар халыкка
«On cain», «Boote, paradisizatsiya» i inche
Финляндияда ушундай фильмлар халыкка
«On cain», «Boote, paradisizatsiya» i inche
Финляндияда ушундай фильмлар халыкка

«Мадарьякнаа» үлүүс кинин, Хаталы, Одоолуун
 үонне Тевей эңилэктэрин олохторо ээ
 үүлүүсүт эңилээнэтиэн ааарыттан оодуу
 «Мадарьякнаа» үлүүс кинин, Хаталы, Одоолуун
 үонне Тевей эңилэктэрин олохторо ээ
 үүлүүсүт эңилээнэтиэн ааарыттан оодуу

Балача ситэн-хотон, тунигуун сындык уота ыраахтан көстөр буга хаалбыта...

Түмүккэ бу суруйуута наар «Маарыкчаан» ТРС олохтоох нэһилиинчэбэ тахсытынан туһуун ахтан аастым. Ырааппыттыкка «Саха» НКИХ каналыгар тахсар биэриилэрибитин, «информационнай ырыаҕа» ааһа, тыһыыба тахсар сонуннарытын хонбу тутан эбэр буоллаха, улуустуу аарын уминута хаалларбэт туһуар туһайан үлэлирибит.

Терентий Алексеевич КАРДАШЕВСКИЙ,
Россия суруналыыстарын сойгуһун чымыһан,
СӨ таһынданым, араадыһынан,
Бирсии тукуһуна, «Саха» НКИХ чырааһытаабы
«Маарыкчаан» филиалын 2003-2010сс
салайааччыта

Хаартыскада: 1. Кыргызы сөөкө: «Мун мантан сарыга барбылым» аңгылыгынын түзгөчү. 2. «Умтулбагыт кутуу» Иван Михайловичтынын.

Успуорт

Улуус тэрилтэлэрин профсойуустарын Ыспартакыйаадата

Тохсунньу 26 күнүгэр, улуус киинигэр А.И. Федотов, А.К. Софронов уонна Физкультура институтун успуорт комплекстарыгар Чурапчыны успуорт туонатынан аатырдыбыт ССРС физическэй култууратын туйгуна, Саха АССР култууратын үтүөлээх үлэһитэ Афанасий Кирикович Софронов аатынан улууспут тэрилтэлэрин профсойуустарын Ыспартакыйаадата сэттис төгүлүн ыытылынна. Бу күрэхтэһии туһунан профсойуус координационнай сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ Егор Давыдов билиһиннэрэр:

—Күрэхтэһии аһыллыбытыгар улуус баһылыгын социальнай болпуростарга солбуйааччы Н.И. Аммосов, улуус успуордун салаататын начаалынньыга И.И. Оконешиков, профсойуус координационнай сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ Е.И. Давыдов улууска Сомоболоннуу сылыннан биллэриллибит 2019 сылга биир бастакы улахан Ыспартакыйаада тэрээһин буоларын бэлиэтээн туран, күрэххэ уонна мантан саас сайын ыытыллыахтаах Ыспартакыйаада күрэхтэһиилэргэ ситиһиилэри баардылар. Күрэхтэһии сүрүн судьуйата А.В. Ефремов күрэхтэһии ыытыллар сирин, Ыспартакыйаадага 8 хамаанда 8 көрүнгэ күрэхтэһэрин, ох саанан ытыы быйыл сана көрүнүнэн киирбитин билиһиннэрдэ, күрэхтэһиигэ кырдыктаахтык, быраабыланы тутуһан оонньоолларыгар баарда.

Быйылгы Ыспартакыйаадага араас биричиинэнэн техникскай колледж, култуура профсойууна, күүстээх састааптаах баһаарынай этэрээт, полиция хамааңдалара кыттыны ылбатылар. Күрэхтэһии түмүгүнэн 8 көрүнгэн 7 көрүнгэр бириистээх миэстэлэри ылан, успуорт профсойууһун хамаандата эрэллээхтик бастаан, буолары туран үбүлүйдэрин көрсө үчүгэй бэлэби онордулар. Бары көрүнгэ күүстээх оонньооччулаах, былырынны кыайылаах үөрэҕири профсойууһун хамаандата салгы саатынан ытар күрэхтэһээччилэрэ ыалдьан иккис миэстэни, үтүс миэстэни олох-дьаһах хамаандатын профсойууна ыланнар кыайыга дьулуурдарын көрдөрдүлэр.

Төгө да бириистээх миэстэҕэ тиксиксэтэллэр, тыа хаһаайыстыбатын профсойууна салгы саатынан ытыыга, сахаабылга, хансаат

тардыһытыгар үтүс миэстэлэнэн, баар кыахтарын өссө түмтэхтэринэн инниэ өттүгэр бириистээх да миэстэҕэ киирсээхтэрин сөбүн көрдөрбүттэрэ хайдаллаах суол. Аграрнай техникум былырын дойдутугар иккис миэстэ буолбут буоллабына, бу сырыыга ытыыларга, саахымаака бэһис уонна мээһиксэ олох хаалан төрдүс миэстэнэн дуоһуйда. Судьуйастыбыннай тэрилтэлэр профсойууһун хамаандата күрэхтэһии буолара бүтэһик күннэригэр диэри кыттарыа-кыттыбата биллибэккэ оһорон, хата хомулла оһсон оонньоон эриэ-дэхси ситиһиилэнэн. Урукку күрэхтэһиилэргэ сахаабылга, дуомаака күүстээх оонньооччулаах «Маарыкчаан» ПО хамаандата бу сырыыга күрэхтэһэр састааба уларытан үчүгэй түмүгү көрдөрбөтүлэр, доруобуйа харыстабылын профсойууһун хамаандата бэйэтин кыабынан аһыйах көрүнгэ кыттыны ылла.

Профсойуус бэрэссэдээтэллэрэ күрэхтэһии аһыс көрүнгэ барыта түөрт успуорт саалынан тэннэ буолбута аһыйах киилээх тэрилтэлэргэ уустук буоларын, былырын Одьулуун Аграрнай техникумун баазатыгар биир дьыһа ыытыллыбыта кедьүүстээһин бэлиэтээтилэр. Күрэхтэһиилэргэ тэрилтэ уонна отдел салайааччылары И.И. Оконешиков, Н.А. Аржаков, В.И. Давыдов кэлэктииптэрин бэйэлэринэн көбүлээн кыттыбытара, судьуйаласпытара, ону таһынан үлэлээбэт оһорор бэтэрээннэрбит кыттан хамааңдаларыгар күүс-көмө буолбуттара хайдаһыан эрэ сөп. Көрүннэринэн судьуйалаабыт В.Н. Кривошапкинна, Н.Н. Кымылгина, П.Н. Калачевка, Н.П. Сабарайкинна, С.В. Петрова, А.В. Деллохова, Б.И. Баишева уонна күрэхтэһии сүрүн судьуйатыгар А.В. Ефремова күрэхтэһии кыттылаахтара махталларын тиздэллэр.

Мантан саас тэрилтэлэр профсойуустара Илин Энэргэ бэйэлэрин биир идэлээхтэрин Ыспартакыйаадаларыгар, онтон бастыһан талыллан өрөспүүбүлүкэ салаа профсойуустарын үлэ кэлэктииптэрин Ыспартакыйаадаларыгар кыттыахтара. Маны тэнэ Амма улуулар ыытыллар Саха Өрөспүүбүлүкэтин норуоттарын 7-с Ыспартакыйаада оонньоолларыгар улууспут Ыспарсымыаннара өссө үчүгэйдик бэлэмнэнэн, дьарыктанан ситиһилээхтик кытталларыгар баарыабын.

Кэпсэттэ Алексей СЛЕПЦОВ.

Иһирэх тылынан

Сырдыгынан сыдыайан

Олоһу таптыыр киһи сырдыгынан сыдыайар айылгылаах. Маннык сырдык айылгылаах киһи тула өттүн, дьонун-сэргэтин, доһотторун, үлэтин-хамнаһын барытын сырдыкка тардар. Билиги улууспутугар оһону иити эйгэтигэр сүрдээх элбэх киһи үлэлээн аастабы. Бары кэнчээри ычат кэскиллээх оһобун туһугар өйдөрүн-санааларын ууран, айа-тута үлэлээбиттэрэ. Бүгүн оһону иити эйгэтигэр оһобун анаабыт Анна Ванифатьевна Новгородова туһунан ахтан-санаан аһыйахпытын баарыбыт.

Анна Ванифатьевна кыра оһо эрдэбиттэн лидер, салайааччы буолар майгылаабы эрдэттэн биллибитэ. Педагог буоларыгар эмиэ эрдэттэн оһук ууруллубут. Ол курдук, оһуолаабы киирэн баран уруока үөрэппит буукубаларын, аһсаанын ийэтин кытта хатылаан, үөрэбэ суох ийэтин хаһыаты-сурунаалы кыраалаан ааһарга, суруйарга үөрэппит. («Сырдыгынан сыдыайан» кинигэҕэ киирбит ахтылган).

Айымнылаах үлэтин бастакы хардыта Бэрэ уһулааныгар ньээнкэ үлэтигэр садаламмыта. Кини үлэтигэр сүрдээх эппиэтинэстээх, хас биридди ылыммыт соруун тиһбэр тиздэр үлэтиг быһыытынан сыаналаммыта. Ол кэмтэн сүрэхтиин-быйадынын ылларан, бүтүн оһобун иитээччи идэтигэр анаабыта. «Кэскил» уһулаанна сэбиэдиссэйдэбит сылларын биригэ алтыһыт доһотторо, кэлэктиибэ олоһо саналы керүүлээх, кэлэктиип бири санаанан үлэлирин тэрийэр этэ

диэн ахталлар. Калин улуустаабы дьыһ кэргэннэ социальнай көмө киинин дириэктэринэн үлэлээбит сылларыгар ылыннарылаах тылынан-өһүнэн, айыпраттан айылгыбыт тэрийэр, салайар талаанынан кизн далааһыннаах үлэни-хамнаһы тэрийбитэ.

Үтүө киһи аата үйэлэргэ умнуллубат! Киһи күн сириттэн күрэммитин да кэнэ, кини онорбут үлэ-хамнаһа, эппит тыллара, садалаабыт дьыалата салыанар. Ол курдук, 2010 сылтан Анна Ванифатьевна чугас дьыно, кэргэнэ Вячеслав Иннокентьевич, кыргытара Светлана, Инна көбүлээһиннэринэн инновационнай үлэҕэ үрдүк көрдөрүүлээх сэбиэдиссэйдэргэ стипендия анаһар буолбута. Бу стипендия анаһыта, бири идэлээхтэрин сананы киллэриигэ, сонуну арыыйыга, үлэ таһымын үрдэтиигэ кынаттыр суолу арыыйыта. Оһуока улууска, өрөспүүбүлүкэҕэ, бүтүн Россияҕа биллибит үлэлээх Сыланнаабы «Сулусчаан» уһулаан сэбиэдиссэйэ Елена Петровна Сивцева бастакы стипендиат аатын суктүтэ.

Билиги сүрэхтигэр Анна Ванифатьевна сырдык аата хаһан да умнуллубат! Билиги бары оһону иити эйгэтин үлэһиттэрэ, билигинэн —көрүүтүнэн үлэтинэн, өйүнэн-санаатынан, майгытынан бар дьон ытыктабылын ылбыт киһибитин суолдуйт сулус оһоботут.

М.П. ОКОНЕШНИКОВА,
Чурапчы улууһун үөрэххэ управлениетын
оһону иити салаатын начаалынньыга.

Үөрэх-иити

Үрдүк таһымнаахтык ыытылынна

Сыланнаабы
участкова
балыһаба
оскуолатыр
ардыларыгар
«World Skills»
«Медицинский
уонна социальнай
көрүү-хараһы»
компетенциятыгар
оһоболор
сатабылларын
туруһунан
көрөр
улуусталабы
чөмпүүнээт буолан
ааста.

Манна Сылан

уонна Диринг оскуолатыр 9 кыттааччы күрэхтэстэ. Оһоболор анал оһуодахтары толордулар. Ол курдук, медсизстэрэ палаатаҕа уонна дьыһтигэр сытар ыарыһабы эмтиир процедуралары онордулар. Манна экспертэр оһо билиитин, туттары-хаһтары, саһатын-инэтин сыаналаатылар. Экспертэринэн Чурапчытаабы киин балыһа медсизстэрэлэр А.Н. Слепцова, Т.В. Антипина, ЧГФКСИ преподавателлэрэ, биологическай наука кандидата В.Р. Абрамова, доцент М.В. Кардашевская, Сыланнаабы балыһа терапевт-бырааһа А.М. Иванова, медсизстэрэ У.Д. Трофимов урдүк таһымнаахтык үлэлээтилэр.

Күрэхтэһии хаамытыгар киирдэххэ, бастаан кыттааччы ыарыһаха киирэн, ырааһы-бэрээдэҕи тутуһарыттан садалаан, кэпсэтэрэ, үлэтин былааннаһыра ирдэнэр. «Ыарыһах» диагноһа биллэр буолан, медсизстэрэ үлэ-көннөрү сорукутары толорорго туһуланар.

Олус интэриэһинэй, ураты, сонун тэрээһин түмүгүнэн Сылан оскуолатын 10-с «а» медицинскэй кылааһын үөрэнээччилэрэ үрдүк таһымнаахтарын көрдөрдүлэр.

1-кы миэстэ - Диана Попова, 2-с миэстэ - Лия Андросова, 3-с миэстэ - Надя Винокурова уонна Диринг оскуолатын кыттааччыта Саша Винокуров «Кэскиллээх кыттааччы» диэн анал ааты ылла.

1-кы миэстэни ылбыт Сылан 10-с «а» кылааһын үөрэнээччитэ Диана Попова. Уонна «Айболит» оруолугар 6-с кылаас үөрэнээччитэ Егор Алексеев.

Ыарыһах оруолугар - Вася Жирков.

Билиги чөмпүүнээт кэнниттэн кыттааччылартын интервью ыллыбыт.

Вася, эн бүгүн ыарыһах оруолугар холоһон көрдүң. Эмтээбит «сизстэрэлэргиттэн» кими талдың? Төгө?

Вася Жирков, Сылан оскуолатын 10-с «а» медицинскэй кылааһын үөрэнээччитэ:

Мин балыһаҕа сытар 36 саастаах пациент буоллум. Уна атаһым кыраалаан ыалдьарыгар уонна ырааһан хааларыгар кыһаммака, быраастарга олох көрдөрбөккө сылдыһытым, бу улаханник ыарыһыан, балыһаҕа киирдим. Бэрээдэҕэ элэрээссийэ онорбуттара Хамнаахтын куттана сытабын. Элбэх сизстэрэ кэлэн көрдө. Мин ордук Диана Попова үлэтин былааным сөбүлээтим. Олус болгомотолоһук, сыһыата суох эмтээтэ, бэриллибит 20 мүнүүтэ иһигэр барытын онордо. Ол тынан бири сыһылаах - илиитин сууммака хаалла.

Диана, медүлэһит оруолугар сылдьан баран, туюх санааҕа кэллэң, төһө долгуйдун?

Диана Попова, Сылан оскуолатын 10-с «а» медицинскэй кылааһын үөрэнээччитэ:

Палаатаҕа киирэн баран, олох дьинээхтик ыарыһаха киирбит курдук санаан, кыратык долгуйдум. Уолсай туругун көрдүм, атаһым биинтэлээтим, хаамтаран көрдүм. Бу ыарыһах вариозтаах, язваммыйт атаһар оһоһоннелээх. Түргэн хамсанылары онорго суохтаабын, салгына хайаан да сылдыһахтаабын сөбүлээтим. Медүлэһит хас биридди ыарыһаха болгомотолоһу буолуохтаах, сорох ыарыһахтар хаппырыстыахтарын сөп, ону уоскутуохтаахын, амарахтык сыһаннаһахтаахын.

Алик, эн дьыһа сытар ыарыһах оруолун толордун, кэлбит үлэһиттэр хайдах көрдүлэр-иһитилэр?

Алик Неустроев, Сылан оскуолатын 10-с «а» медицинскэй кылааһын үөрэнээччитэ:

Мин 60 саастаах дьыһбэр сытар ыарыһахпын. 2 хонутаабыта элэрээссийэлэнэн баран тахсыбыппын, ону дьыһбэр кэлэн обработкаһыллар. Маннык диагноһы аан бастаан истэбин. Кэлбит медүлэһиттэрим тэһик эмтээтилэр, сорохтор тугу тыналларын кыратык умуннулар. Ол тынан баран, биригэ үөрэнэр кыргыттарбын өйөммүн, ол наһаа улахан проблема буолбатах дьыһ этэ. Олус үчүгэй сөбүлэһи биридди: диетаҕа оһор, туустаабы сизмэ, фруктаны сиз, болпуростары ыйыттылар туругун туһунан, онтон да анаардас кэпсэтэн, үтүөс сьстым (күлэр).

Саша, Лия, Надя, бүгүңнү күрэх туһунан санааң?

Саша Винокуров, Диринг оскуолатын 8-с кылааһын үөрэнээччитэ:

Син үчүгэйдик кытынним, олус долгуйдум. Сыһаһа дьыһ - ыарыһабы биинтэтин сыһаран устубутум. Дьыһтэр, бу процедураны оһордон эрэ оноруктаабым.

Надя Винокурова, Сылан оскуолатын 10-с «а» медицинскэй кылааһын үөрэнээччитэ:

Мин ыарыһахпар сүбэ биэрэрбэр биризмэм бүтэн хаалбыта. Уоннаабытын үчүгэйдик онордум.

Билиги улууспутугар маннык чөмпүүнээт манныгытын ыытыллар буолан, үрдүк эппиэтинэс суктэриллибитэ. Тэрийээччилэр туруоруллубут сорукутары, сыалы ситиһилээхтик толорон, күрэх үрдүк таһымна ааста. Билиги бу күрэх аһарыгар көмөлөспүт Чурапчы улууһун үөрэҕириитин салаататыгар, Д.А. Илларионовна уонна Сыланнаабы балыһа кэлэктиипигэр улахан махталбытын тиздэбит.

Профессор Г.П. Башарин аатынан Сылан орто оскуолатын «Кыраһа» пресс-киинин суруналыыстара Корякина Сайаана, Алексеев Егор, Никитин Павел, Дьячковская Вова.

Ахтан-санаан

АЙЫЛБАТТАН АЙДАРЫЫЛААХ ХИРУРГ

Хирург үлэтэ – медицинаа сунал дьайылыны эрэйэр саамай экстремальной идэ. Эт-сиин уонна өй-санаа ноборуускатын эрэйэр үлэтэ киһи эрэ барыта ылсыбат. Хирурдар хамнастара да Россияда олус үрдүгэ суох: үгүс судаарыстыбаннай балыыһаларга бүддьүөт ыстаалката эрэ көрүллэр. Кэмиэрчэскэй медицинскэй кииннэргэ да үрдүк гонорары пластическай хирургия быраастара эрэ ылаллар.

Хирург ыарахан идээ кириэрин устудьуон өссө үөрэнэ сылдьан билэр, ол иһин үгүстэр медицина арыый чэпчэки салаатыгар көһөллөр. Холобур, 35 киһилээх куурустан 1-2 эрэ устудьуон хирургия идэтин талар. Эдэр киһи анаардас хааны көрөөтүн куттанар буоллабына, киһи үчүгэй быраас буолбат. Оттон сорохтор: «Туохха барытыгар үөрэниэххэ сеп – баҕа санаа, дьаныар уонна туруоруммут соругу толорорго дьулуһуу баар буолуохтаах, оччотугар уопуһуйбат буолуу бэйэтэ бириэмэтигэр кэлиэбэ», - дииллэр. Туох да диэбит иһин, хирурдар балыыһа ахсын наадалар.

Мин 2010 сыллаахха үөрэхпин бүтэрэн, министриэстибэ анааһынан бэйэм идэбинэн миэстэ көстүбэчкэ, маннай терапевт бырааһынан үлэли, төрөөбүт Чурапчы улуугар кэлбитим. Онно улуус кылаабынай бырааһа Александр Иннокентьевич Коркин ыгыран: «Вячеслав Егорович үлэлээн бүтэн баран ээр, онон биір хирург миэстэгэ табыста. Билигин хирургия отделениягыгар тий, сэбиэдиэсэй Василий Андреевич Гоголевы көрүс, кинини кытары кэпсэт уонна оттон табылыннабына. Сарсынныттан хирург үлэтин кытары билсибитинэн барыан», - диэтэ. Испэр кыра долгуйуу, ол эрэн быһыыгар үөрүү баара, ол кэмнэ хирург буолуохтун сүрдээбин баҕарарым Таас балыыһага тийэн, иккис этээскэ тахсан, ординаторскай хоһун аанын арыыйбыллар, Василий Андреевич олорор. Ол иннинэ үрдүкү категориялаах, биллиилээх хирург диэн истэн билэр этим. Кириэст: «Андрей Егорович Захаров диэммин, эһиэхэ интернэн ананан кэллим», - диэбиллэр тутта «эс» дии түстэ, онтон толкуйдаата быһыылаах: «Ээ, арба, Вячеславты баран ээрэ этэ, ол киһи онугар оччо ыыттахтара буолуу», - диэтэ. Сарсынныттан үлэтирбин биллэрэн, отделение иһин кэрийэ сылдьан көрдөрдө, сиэстэрэлэри кытары билиһиннэрдэ. Инньэ гынан, атырдьах ыйын 1 күнүттэн үлэбин саҕалаахтас киһи, от ыйын бүтүүтэ «билсэ таарыйа» диэн үлэбин эрдэлээн саҕалаабытым.

Оччолорго көмүүтүргэ толоруу диэн өссө кириэ илигэ, илиинэн суруйарбыт. Буочарым мөлтох да буоллар, сүрдээбин суруксуттуу сатырыым. Маннай ыарыһахтары кэрийэн көрөрбүт,

оччолорго эдэр уолаттар Василий Саввич Попов, Николай Сергеевич Сивцев үлэли сылдьаллара. Бастаан утаа, днөөник үлэтин түргэнник суруйан бүтэрэрим уонна сана үлэли кэлбит киһи быһыытынан ону-маны кэпсэтиэхпин толлор да курдугум. Ол да иһин буолуо, сиэстэрэлэр хосторугар, үлэбин эрдэ бүтэрбит киһи сиэринэн чэй иһэн бараммын, тэлэбиисэр көрө олордум. Арай аан таһынан Василий Андреевич операцияннай саала диэки ааһар, онтон эпэрээссийэлээн бүтэст, төттөрү ааһан иһэн көрдөбүнэ, эмиз олорор буолабын. Нөнүө күн планерка буолбутугар эттэ: «Бу сана уолбут хайдах эрэ сүрүбэ суох баҕайы быһыылаах, көрдөхпүнэ наар тэлэбиисэр иннигэр олорор буолар. Онуоха мин: «Эс, үлэбин бүтэрбитим», - диибин. Ону

24/03/2010

киһи: «Андрей, эн өйдөө, хирургияга үлэ хаһан даҕаны бүппэт, син биір үлэ баар», - диэн быһаарыттаабы. Инньэ гынан, хара сарсыардадан кизэ хойукка диэри ыарыһахтары көрөн, сурук үлэтин толорон, «Суһал көмө» үлэһиттэригэр көмөлөһөн үлэтир буолбутум. Бастагы билсиһиһит күннэрэ ити курдук ааспыттара.

Оччолорго миигин эдэр диэнэр, дьуһуурустуба өссө туруорбат этилэрэ, көннөрү көрөөччү эрэ быһыытынан сылдьарым. Оттон иккис нэдиэлэбэр үлэли сылдьан кизэ дьылээри сырыттахтына, мунура ыалдыбыт оҕону киллэрдилэр. «Чэ, Андрей Егорович, киридибит», - диэн буолла. «Ханна?» - диибин. «Эпэрээссийэ, хирург буолан баран, барытын сатыыр буолуохтаахый, мин барытын көрдөрөн биэриэм», - диір. Сууна-тараанан киридибит, аттыбар туран эрэ: «Чэ, онор. Хайдах ончулларын билэбин», - диэтэ. Һуу, мин сирэйбэр-харахпар уу-хаар бөбө түстэ. Маннай долгуйуу бөбө буоллаһыт. Оноро турар бириэмэбэр киһи аттыбар туран барытын кэпсиір, быһаарар, инньэ гынан хайдах эрэ эрэх-турах эпэрээссийэлэстим.

Мунурдаахпытан онорон түмүктэст: «Һуу, хата табылынна», - диэтим. Ону киһи: «Суох, инньэ диэмэ Андрей, үтүөрэн табыстабына биірде үчүгэйдик табылынна диэр», - диэн сүбэлэстэ. Хата этэннэ кыыспыт үтүөрэн, онус күнүгэр балыыһаттан тахсан барбыта.

Ол сылдьан, сиэстэрэлэргэ «эдэр уол үчүгэй эбит, тигиһтэ эһин аңкуратнай» диэн сэмээр сылдьан хайыыыр эбит. Ону кэлин истэр буоллабым. Инньэ гынан интернатурам анаарын Чурапчыга барбытым. Сылым анаарын куоракка тийэн ааһарбар, номнуо уопуттаах киһи тийибитим. Үлэпээбит кэмим иһигэр бэйэм 20-чэ мунурдаабы онорбутум, ону таһынан ассистеннаабытым элбэх буоллабы. Оччолорго уолаттар сүрдээбин онороллоро, онно

Василий Андреевич ыгыран олус үчүгэйдик быһаарар, көрдөрөр, туох баар уопутун кытары үлэстэр этэ. Куоракка тийибиллэр: «Хантан кэллин?» - диэн ыйыталлар. Чурапчыттан сылдьарбын биллэрэн, тугу даҕаны ыйыта барбакка: «Бэйэн барангы онор», - эрэ дииллэрэ.

Интернатурабыт салайааччыта Николай Михайлович Гоголев диэн Василий Андреевич улахан таабырына: «Оок, Василий Андреевич уолаттара куруук үчүгэй буолааччылар», - диірэ. Оччолорго рефераттын барытын толору сурунан тийибитим, ону аттытара: «Көрүн эрэ, бу тыа уолаттара барытын сурунан кэлбиттэр, оттон эһиһи буоллабына хас эмэ ыйы быһа тугу да суруйбаккыт», - диэн атын интернэһирин мөбөр этэ. Чурапчылар оскуолалара олох үчүгэй диэн мэлдьи хайыыыр буолара. Киһи туох баар эпэрээссийэлэргэ көмөлөһөрө, батыһыннара сылдьан көрдөрөрө, чуолкайдык, хайдах баарынан онортороро.

Билигин улуустаагы Григорий Никонович Алексеев аатынан хирургия отделениягыгар тердүү буолан үлэлибит. Сэбиэдиэсэй Василий Саввич Попов, хирург Илья Владимирович Оконешиников, хирург-эндоскопист Ион Анатольевич Михайлов, травматолог Алексей Александрович Леонтьев уонна бэйэм хирург-онколог буолабын.

Василий Андреевич киһи быһыытынан сүрдээх элэхкэй, кэпсэтиннээн, барыларыгар «хампаанна дууһата» этэ. Аны үлэтин таһынан оччотубу улуус Мунуабын дьокутаатынан үлэлиирэ. Ол да иһин

буолуо, ис-тас балиитикэ өттүгэр олус үчүгэйдик быһаарсара. Кэнники бэйэм эмиз нэһилиэк дьокутаатынан таһыллыбытым кэнниттэн сарсыарда эрдэ кэлэммит үлэбиттэн быыс булан, элбэри кэпсэтэр этибит. Улуус олобун наһаа сэргээччи. Итини таһынан айылба киһитэ буопарын быһыытынан үгүстүк булка сылдьара, бириэмэлэнибит эрэ биір киһини дьуһуурустубага хаалларан баран, түмсэммит бултуу барарбыт, чугас алаастарынан кустан, туртастаан кэлэччибит. Киһи эдэр уолаттары кытары сылдьан буолуо: «Эдэрдэри кытары сылдьан, бэйэм олох эдэр курдукпун, хаһан даҕаны кырдыам суоҕа», - диэн этээччи. Бэйэтэ үлэтигэр уолуска ыллар эрэ, атын оройуоннарга контрагынан үлэли барара. Уолускаба да бардабына уһунуук сынныаммат этэ, атын улуустарга тийэн мэлдьи көмөлөһөрө. Холобура, Тааттага, Хаандыгага сылдьыбытын билэбит. Киһи уопуттаах хирург буолан, наар ынырыыга сылдьара. Билигин киһи суох буолбутун да иһин, киһи «туйабын хатарааччылар» эмиз кинини үтүктэн, киһи сырдык аатын санаан, мэлдьи истин эрэ тылларынан ахтабыт, киһи уопутун тарбатары бара-кэлэ үлэлибит, атын улуустарга сылдьыталыбыт.

Василий Андреевич Гоголев үтүө санаалаах хирург этэ. Ол да иһин буолуо, Чурапчы хирура ханна эмэ тийдээбинэ, бастаан Василий Андреевичи саныыллар. Ол курдук, үтүө киһи аата үйэлэр тухары умнуллубат дииллэрини, киһи дорубуйа харыстабылын сайдыытыгар сүппэт суолу-иһи хаалларда.

Андрей ЗАХАРОВ,
хирург-онколог, улуустаагы
эдэр быраастар «Харысхал» түмсүү
салайааччыта, Чурапчы нэһилиэгин
дьокутаата.

Болҕойук!

Үбүлээһини туһанаргытыгар ынырабыт

Бу-сыл атырдьах ыйын 1 күнүгэр диэри Саха Өрөспүүбүлүкэтин Социальной Страховкалааһын Фондаты оһолтон уонна олоххо кутталлаах быһыы үөскээбитин туһугар, идэтигэр уһунуук үлэлээн баран профессиональнай ыарыһа ыалдыбат сыалтан уонна санаторнай-курортнай эмтэни, буортулаах уонна сархатэх үлэбэ үлэлиир үлэһиттэргэ, финансовай үбүлээһин быраабылатынан, РФ Үлэ уонна Социальной көмүскэллээх буолуу Министирэтибэтин 2012 сыл ахсынны ый 10 күнүгэр тахсыбыт 580 №-дээх уурабар олобуран, сайабыланныаны хомуйар.

Үлэ харыстабылыгар үөрэх ытыллыта, үлэ миэстэтин усуллубуйатын сыаналааһын, анал танас, анал аһылык, медосмотр уонна да атын үлэ усуллубуйатын тулсары дьаһалларыгар көрүлүбүт үбүлээһини тейуннэриэн сеп.

Улуус таргиттэлэрин салайааччылары, үлэ харыстабылын суоптатын өйдөөннүт, болгомто уурангыт билиһиниттэн саҕалаан септөөх ирдэнэр докумуннары хомуйсан, бу үбүлээһини туһанаргытыгар ынырабыт.

Сүһилии ССФ сайтыгар миэрэн билсинг (www.r14.fss.ru Раздел "Обязательное социальное страхование от несчастных случаев", подраздел "Финансовое обеспечение предупредительных мер").

Билсэр аадырыоһыт:
ГУ РО Фонда социального страхования РФ по РС(Я) по Чурапчинскому улусу, с. Чурапча, ул. Ленина 41, тел. 42-646, эл. адрес: fss31@r14.fss.ru
К.т. 8(4112)500-226, e-mail: lm@r14.fss.ru, vred@r14.fss.ru, г. Якутск, ул. Октябрьская 15, каб. 107

Д.О. ВАСИЛЬЕВА,
Үлэ харыстабылын кылаабынай исписэлиһэ.

Прокуратура иһитиннэрэр

Прокуратура дьон сокуоннай бырааптарын суут нөнгүө көмүскүүр миэрэтэ

Септөөх, тодоостоох уонна сокуонунан бигэрэтиллибит нэһилиэннэ сокуоннай бырааптарын көмүскүүр сыаллаах суукка ирдэбил сайабыланныа киллэрэр прокурор бырааба – туһалаах ньыма буолар.

Суукка ирдэбил сайабыланныа киллэрэр прокурор сокуону кэһимгэ утарыһаһар миэрэтэ олус суопталаах буолар. Тоҕо диэтэххэ, нэһилиэннэ бүгүн-ү күннэ быраабы билиһтэ намһаһ. Ону тэнэ, квалифицированной юридической көмөнү киһи бэйэтин кыабынан ылаһа ыарахаттардаах буолар. Онон, прокурор ирдэбил сайабыланныаны суукка киллэрэр бырааба билиһини олоххо олус туһалаах, сорох ардыгар кэһилибит быраабы көннөрөр суос-сөбөтөх миэрэ буолар.

Биллэрин курдук, Российскай Федерация гражданскай-процессуальнай кодексин 45 ыстатыйатын 1 чааһыгар олобуран, өскөтүн, дьон дорубуйатын туругуна, кырдыбытынан уо.д.а. аахсыллар бирэчинэлэринэн бэйэтэ суукка үнсүспэт түгэнигэр, прокурор киһилэр ааттарыттан суукка ирдэбил уонна сайабыланныа киллэрэр бырааптаах. Ол гынан баран, прокурор суукка сайабыланныа киллэрэр бырааба дьон социальнай бырааптарын кэһитин уонна мөккүөрүн, үлэ (сулууспа) быраабын кэһитин, дьыа-кэргэн, ийэ, аҕа буолуу уонна оҕо көмүскэлин, социальнай көмүскэл, социальнай хаачыһы, дорубуйа харыстабылын, тодоостоох тулалыыр эйгэ быраабын хааччыһы, үөрэтири чааһын болпууостарыгар тарбаммат.

Ирдэбил киллэрбит прокурор суукка туох баар Российскай Федерация гражданскай-процессуальнай кодексинан көрүлүбүт ирдэччи бырааптарынан туһанар кыахтаах.

Көһөрөн таһаарыы, үлэбэ төһүннэри, киһи олобур уонна дорубуйатыгар хоромһуну толуйуу, уо.д.а. Российскай Федерация гражданскай-процессуальнай кодексинан көрүлүбүт түбэлтэлэргэ, прокурор суут процеһыгар түмүк биэрэ кириэрэ булчу-чулаах.

Онон Чурапчы олохтохторо, улуус прокуратурата эһиги сокуоннай быраабытын көмүскүүр сыаллаах, быраапыт кэһиллэр түгэнигэр, суукка ирдэбил сайабыланныа киллэрэр кыахтаабын туһунан сүһилии быһаарыбын.

И.В. ЯДРЕЕВ, Чурапчы улууһун прокурора, юстиция сүбэһитэ.

Аба дойду Улуу сэриитин кыттылааба И.М. Павлов 98 сааһын

СЭРИИ БЭТЭРЭЭНИН ЭБЭРДЭЛИИБИТ

Тохсунньу 31 күнүгэр САССР үтүөлүк учуутала, Чурапчы оройуонун, Болугур уонна Чурапчы нэһиликтэрин бочуоттаах гражданина, Аба дойду Улуу сэриитин кыттылааба, П.А. Ойуунускай аатынан Судаарыстыбаннай бириэмийэ лауреата, «Гражданский Килбиэн» бэлиэ хаһаайына, «Хотугу Сулус» уордьан кавалера Иван Михайлович Павлов 98 сааһын туолла. Үөрүүлээх күн Чурапчы дэлгэзэсыйытэ Мындабаайы салинньытыгар Ытык кырдыгаспыт дьыстигэртин эбэрдэлээтэ. Ол курдук, Ил Түмэн дьокутаата Семен Никитин, Норуодунай дьокутааттар Виктор Губарев, Петр Аммосов, Семен Николаев уонна кини фракциятын чилиэннэрэ эбэрдэ телеграммаларын ааһан иһитиннэрдэ уонна Геннадий Эюганов илии баттааһыннаах «Комсомол 100 сыла» уордьаны туттарда. Улуус дьокутааттарын Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ Афанасий Захаров улуус дьаһалтатын, дьокутааттарын ааттарыттан истин тыллардаах эбэрдэ суругу туттарда уонна улууспут буйуттарын, Чурапчы устуоруйатын куруук сырдатан үлэлээн-хамсаан кэлбитигэр махтана.

Иван Михайлович биір идэлээхтэриттэн-учууталлар ааттарыттан устуоруйа учуутала Люция Павловна эбэрдэ суругун туттарда. Быйыл «Туругура тур, төрөөбүт дойдум!» бырайыагы салгыылларын, тизмэтигэр XX-с үйэ сабаланыабыттан сэриигэ

дизри устуоруйаны көрдөрүүхтэрин баҕаралларын бэлиэтээтэ. Иван Михайлович: «Суружа-бичиккэ хаалара буоллар уонна оскуолалар дуу, нэһиликтэр дуу альбом курдук онорбуттарын түмэн кинигэ онороргут буоллар», — диин сүбэлээтэ. Уонна ытыллыбыт үлэлэрин кэлэн кэпсээн, көрдөрөн билиһиннэрэллэригэр баҕарда. Иван Михайлович Павлов аатын сүгэр Чурапчы орто оскуолатын бастын үөрэнээччилэрэ уонна дириэктэр Владимир

Дьячковский эбэрдэлээтилэр, оскуолаларын ситиһиһилэрин сырдаттылар. Олунньу ыйга «Павлов аабылара» научнай-практической кампириэнсийэ буолуохтааһын бэлиэтээтилэр уонна кылаастар онорбут аккырыккаларын уонна истиэндэлэрин бэлэхтээтилэр.

Бу күн Мындабаайы орто оскуолатын ыспартыбынай саалатыгар Иван Михайлович Павлов төрөөбүт күнүгэр аналлаах үөрүүлээх тэрээһин буолла. Ол курдук, оҕолор строевойдуу хаамтылар, литературнай композицияны толордулар. Маны тэнэ, убаастыыр бэтэрээмитигэр «Арылы» оскуола прессиинэ Иван Михайловичка анаан таһаарбыт өһнөөх хаһыаты, уопаттар таанка арааһын, кыргыттар истиэндэ онорон бэлэхтээбиттэр.

Ытык кырдыгаспыт Иван Михайлович биһиги, сахалар, Аба дойду сэриитигэр хорсундук сэриилэспиттэрин бэлиэтээтэ. Киниэхэ туһааннаах боппуруостар баар буоллахтарына, сүбэлээх буолла. Маны таһынан Улуу Кыайыы күнүн үбүлүүдээх дааталарын урдук таһымнаахтык бэлиэтээн, сэриигэ кыттыбыт, үлэ фронтугар сылдыбыт биір дойдулаахтарбытын үйэтитэ турарбытыгар баҕарда. Эһиил, 2020 сылга, Улуу Кыайыы 75 сыла буолуохтаах. Онно быйылгыттан күүскэ бэлэмнэнэргэ, тэрээһиннэри, куонкурустары ытарга санаатын үлэлэһинэ. Чурапчы улуунун олохтоохторугар, чуспаан үүнэр келүөнэбэ алгыһын тириэртэ.

Марфа ПЕТРОВА.

Василий Федотович Ермолаев төрөөбүтэ 90 сылыгар

БИЛЛИИЛЭЭХ АГРОНОМ, ОЛОНХОНУ ЧИНЧИЙЭЭЧЧИ

В. Ф. Ермолаев 1929 сыллаахха тохсунньу 25 күнүгэр, архыыл дааннайынан кулун тутар 20 күнүгэр Сылаң нэһилиэгэр Улахан Күөл убаастагар төрөөбүтэ. Абаата Федот Иванович Ермолаев (1900-1941), ийэтэ Ермолаева (Платонова) Акулина Дмитриевна (1900-1939) — колхозтаахтар. Биіргэ төрөөбүттэр иккэ элээр. Быраата Ермолаев Егор Федотович — аниатор, норуот хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ. Василий Федотович оҕо сааһа Кытаанах нэһилигэтин иһин энэригэр баар Хайаас сиригэр ааспыта. Иккис кылааска үөрэнэ сырытпаһына ийэтэ, төрдүс кылааска үөрэнэригэр абаһара өлбүтэ. Онон төгүрүк тулааһа хаалан аймахтарыгар, быраата детдомна, хойутуу педучилище стипендиятын ийитиллэн улааппыта, үлэһит буолбута. 1950с. Чурапчытаагы педучилищени, 1957 сыллаахха СГУ естественнэй факультетын бүтэрбитэ. 1964с. Ермолаев (Платонова) Анна Михайловна учуутал, РСФСР норуотун үөрэтиригин туйгуна этэ.

Василий Федотович бастагы идэтэ — биолог-учуутал. Верхоянский, Амма уонна төрөөбүт оройуонун оскуолаларыгар 14 сыл устата бэрт таһаарылаахтык үлэлээбитэ. Оҕо-аймах кулун-сүрүн чахчы тутар иһи этэ диин үөрэнээччилэрэ ахталлар.

1968-1971 сс. Чурапчытаагы интернээт-оскуола ба дириэктэрдээбитэ. Биолог учуутал быһыытынан үлэлиир кэмигэр үөрэнээччилэри туталаан турар айылҕаба ыкса чуһаатар принциби тутуспута. Интернээт-оскуолаба дириэктэрдиир кэмигэр оскуолаба Ленинскэй жос, ыспартыбынай мусуой, Үлэ

Албан аатын мусуойа, Кыраайы үөрэтэр мунук тэриллэһиттэрэ. Үлэһиттэр олорор дьыалларын усулуобуйаларын туссарга соруктанан, үлэһиттэр бэйэлэрин күүстэринэн чааһынай дьыаллэри маассабайдык туттунууга туруммуттарын өйүүр элбэх өрүттээх көмөлөрү оноруу политика ытыллыбыта.

1964 с. Валентина Гаганова бачымын өйөөн, оскуолаттан колхозка үлэлиі тахсыбыта. 1970 с. Красноярскыдаагы тыа хаһаайыстыбатын институтун бүтэрбитэ. Агрономунан, колхоз бэрэссэдээтэлигэр, учаастак сэбиэдиссэйинэн, отделение управлющайынан, барыта 16 сыл устата, ол иһигэр оройуоннаагы тыа хаһаайыстыбатын управлениетыгар кылаабынай агрономунан 12 сыл устата үлэлээбитэ.

Агроном быһыытынан үлэлиир сылларыгар Чурапчы оройуонун нэһилиэнньэтэ хортуоппуйу, обуруот астарын үүнэригэ маассабайдык киірілэлэрин пропагандалаабыта. Ол курдук, 70-с сылларга өрөспүүбүтүнүсэ биір бастагынан суеһу аһылыгын бааһынаппан үүнэрэн ылыы хайысхата олоххо киіриилтигэр көбүлээччи, тэрийээччи буолан биллигин-көрүтүн, дыбурун толору биірітэ. Тус бэйэтинэн туруорсан, учуонайдары кытыннаран балаһа чинчийиіни ыһыттарыта түмүктээх буолбута. Нүөлсүтүлэр сиргэ күөх маассаны ыһыы изини сыллата ахсаабакка кэпсэтиіни уонна онтон силлэстээһини лапта улаатыннарарыны туруулаһан туран ситиһэ сатаабыта. Ол, кырдык, ураты кэскиллээх дьыаланы сабаллаһын буолбутун үгүстэр кэлин өйдөөбүттэрэ. Сопхуостар суеһу аһылыгын баазатын бөдөргөтөллөрүтэр оруолун туһунан өйдөтөр үлэһэн дьарыктаммыта. Күөх маассаны үүнэрэн, силлэстээһингэ киіриі идиэйэлэрин көтөхпүтэ. Оройуоннаагы "Сага олох" хаһыакка агрономическай үлэтин сүннүүнэ, өбүгэлэр тустарынан биіріэн-көрүүн бабаллаахтарга, хортуоппуйу, обуруот астарын уһаайбаларга үүнэриі агротехникатын сырдатан, элбэх ахсааннаах ыстатыйалары суруйбута. Эрдэтээһи хортуоппуйу араасаданан үүнэриі уопута Сойуус, РСФСР, өрөспүүбүтүнэ киіи

сурунаалларыгар хаһыаттарыгар бэчээттэммитэ, киіи сэнэриіни ылбыта. Норуодунай мелиорация тустарынан этнографическай матырыйааллары хомуйсубута. Аан бастаан Чурапчыга от ыйын саһатыгар бэйэтин уһаайбатыттан сипит сибіһэй хортуоппуйу хостоон лөһүтүрэтэн, ыалларын, үүс билэр да, билбэт да дьонун соһуппугтаах. Саамай көрөхсө биллээһэ диин киіи бэйэтин уопутун дьонугар-сэргэтигэр тута тиірірдэ, теһе кыалларынан киіи биілигэ таһаара сатаабыта буолар. Араасадалааһыны хайдах тынан ордуқ көдүүстээхтик туһанар туһунан араас хаһыаттарга элбэх сүбэлэри бэчээттээтэ, ону аһан киіи сабаллаһынын киіи бэчээт сэнэриітэ, өйөөбүтэ.

Василий Федотович бастаан утаа, Саха сиригэр бурдугу үүнэриі дьыалатын интернээригээбитэ. Өр сыллаах чинчийиітин түмүгэр өбүгэлэрбит нууча култууратыгар сыстыахтарын быдан инниттэн сир онсһуутунан дьарыктана сылдыһыттарын туһунан сабаллаһынка кэлбитэ. Ол туһунан ырынакка киіриі проблемаларын таарыйар кэлинги ыстатыйаларыгар киіи ылынар тына суруйгалаабыта. Олортон көстөрүнэн, холсубура, Чурапчы урууку көлүөнэ үлэһит дьонно салиһинэй, нэчимизэн, дьаарысса о.д.а. култууралары үүнэриігэ үтүө үгэстэрэ быстах, быһымах дьаһаллар уонна үөһээтэн хамаандалааһын түмүктэригэр умнулла быһыһыһыттарын элпигэ. Ити тизмээ элбэх матырыйаалы мунуһан наардаабыта. "Улуу долгун куттаахтара" диин аатынан тусла киіигэ быһыһынан күн сырдыгын көрөрүн күүтэрэ. Суһаһыт өбүгэлэрбит дьарыктарын устуоруйатыттан сиптээрэн, аны саха төрүтэрин быдан үйэтээһи быралыйбыт осплларын-иистэрин анааран көрөр түбүкүз түспүтэ. Ити эттэххэ дөбөк. Сайдылаах научнай киіинэртэн санаатын да сүбэлэтэр-амалатар анал үөрэхтээх дьонно суох уонна тустаах литэратурирэ ылбынча көстө оксубат тыа сиригэр олороччуга сыанан-арыһын аһаабат суол буолара өйдөнөр. Хайа, уонна суөһүтүн-аһын, күнээһи мууһун-маһын, аһын да хайа тартарар үлэтин-хамнаһын

кыһалҕаларын сыһары тутан сыаналаан кэбигин.

Биһиги учуонайдарбыт үйсүлэрэ саха хантан хааннааһын, киітэн киіинээһын быһааралларыгар академик А.П.Окладников биллэр теориятын тутуһаллар. Атыннык эттэххэ, классическай кэриэте буолбут "курыканскай" диин ааттанааччы теорияны, Василий Федотович уһунук үөрэтэн, сыта-тура сыаналаан, ыкса ылсан ырытан, арыһы атын санааба кэлбитэ. Ол быһыһынан курыканнар биһиги дьинээх өбүгэлэрбит буйбатахтар эбит. Адьас түн былыргы төрүттэрбит иннэ Арал муоратын энгэринээһи уйаара-кэйэрэ биллибэт куйаарга тохтоон, тобуруйан олорбут саһи диин собурууну биіс уустарыттан сиплэстээх-мутуктаах үһүлэр.

Дьокуюскай куоракка 1977 с. ытыллыбыт Бүтүн Сойуустаагы фольклористар кампириэнсийэлэригэр кыттыыны ылбыта уонна олонхо термин этимиологиятыгар иһитинэриі онорбута. Олонхо этимиологиятын туһунан ыстатыйаны научнай хомуруннуука уонна "Кыым" хаһыакка бэчээттээбитэ. Василий Федотович нэһиликтэри кэрийэ сылдьан, кырдыгастар кэпсээннэрин суруйгалаабыт, улам ылларан-тартаран, ингэн-тонон ааһан, барыта 180-ча олонхонут, ырыаһыт туһунан ырыһыһыһыт, сүүмэрдэммит суругу-бичиги хаалларбыта. Ыларыта бэргээн балыһаланаара теһе даһаны чаастатыйдар, онтукаларыттан илиитин араарбатаҕа. Эмиэ киіигэ онорор үтүө бадалааба. Олонхоһуттар тустарынан көрөхсө биллээх суруйуулары оройуонун хаһыатыгар таһаартаран турар.

Чинчийээччи сыаналырынан, "Дьулуруйар Ньургун Боотур" былыргы орхон туурдэрин сабаһаабы долгуннаах олох дусраанынан айыллан хаалбыт. "Мулдьу Бөһө" буоллаһына ураанхайдар төрүт бэйэбит фольклорбутугар олорурут Оттон "Эрйидээх-буруйдаах Эр Сөбөтох" кыргыһтар номохторуттан хаан тардан, үөскээн-үөдүйөн кэлбит Сити курдук Олонхобо сыһыаннаах биір ыстатыйата Бакуга "Советская фольклорология"

сурунаалга, хаста даһаны "Хотугу Сулуска" уонна хаһыаттарга тахсыгалаабыттар.

Кини курдук киіи элпээһинтээх, үөрэхтээх киіи тыа сиригэр аһылаах буолуохтаах. Онук дьон үтүө сабыдыаллаахтарын бэлиэтээх кэриһээххит. Ордук үүнэр кэпсээри ыччака. Киіи кыһаннаһына, дьулуһаһына тыа сиригэр да олорон наһукаан ситиһилээхтик дьарыктанар кыахтааһын итинник дьонно дакаастыыллар, туһунуулар, сырдыгы, үтүөнү — үйэлээһи сабаллар эбит диин суруналыыс Степан Попов бэртээхэй түмүгү онорбута.

2015 с. Чурапчыга ытыллы-быт өрөспүүбүтүнүкээһи Тохсус Олонхо Ыһыагар В.Ф.Ермолаев "Дойдум сирин олонхоһуттара уонна олонхоло" диин киіигэтин "Чурапчы муниципальнай тэриллэитэ" үбүлээн күн сирин көрдөрбүтэ.

Научнай эрдээктэринэн ф.н.д.профессор В.В.Илларионов, киіигэ тахсыһыгар элпээт-тээһинэн П.В.Коподезников уонна көмүүтэргэ таһыһынан Г.Г.Макарова онорбуттара. Маны сэргэ "Чурапчы олонхоһуттара" антология киіигэтэ күн сирин көрбүтэ. Киіи туттар биір дойдулаахпытын филологическай наука доктора, профессор В.В.Илларионов: "Василий Ермолаев Чурапчы олонхоһуттарынан тустарынан баай матырыйааллары дьаныһан туран, киіи-хайа иннэ хомуйан, наардаан бэчээткэ бэлэмнээбитин киіи эрэ сөбөр", — диибитэ. Киіи "Чурапчы олонхоһуттара" тэттик киіигэтэ 1992 с. "Бичик" киіигэ кыһатыгар күн сырдыгын көрбүтэ. Киіи холобурунан биллиилээх кыраайы үөрэтээччи Е.Д.Андреева "Таатта олонхоһуттара, ырыаһыттар" диин иккис чаастаах киіигэтин 1994 с. таһаартарбыта. «В.Ф. Ермолаев Чурапчы олонхоһуттарынан, киіилэр үтүө үгэстэрин тустарынан суруйууга олонхоһуун искусствотын, көлүөнэттэн көлүөнэбэ бэриллэн иһитин, түөлбэ үгэстэрин өйдүүргэ, салгыы үөрэтэргэ тирэх буолар, суолтата улахан», диин киіигэ киіриі тыһыгар Василий Васильевич Илларионов суруйбута. Онон бу үтүөкээнээх киіи олоһун, үлэтин туһунан өссө төгүл улуус дьонугар-сэргэтигэр кэпсир, санаан-ахтан аһар тобуостоох.

М.А. ГЕРАСИМОВА, улуустаагы култуура отделын фольклорга салаатын үлэһитэ.

Муниципальное образование «Чурапчинский улус (район)» Республики Саха (Якутия)

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

с. Чурапча

от 30 января 2019 г. № 17

Об утверждении торговых надбавок на социально значимые продовольственные товары, на территории МО «Чурапчинский улус (район)» РС(Я)

В соответствии с постановлением Правительства Российской Федерации от 07.03.1995 года № 239 «О мерах по упорядочению государственного регулирования цен (тарифов)», Законом Республики Саха (Якутия) от 15.06.2005 года 246-З № 499-III «О наделении органов местного самоуправления муниципальных районов и городских округов Республики Саха (Якутия) отдельными государственными полномочиями по государственному регулированию цен (тарифов)» и в целях стабилизации ситуации с уровнем розничных цен на основные продукты питания с учетом территориальных особенностей и традиционного рациона питания населения МО «Чурапчинский улус (район)» РС(Я), постановляю:

1. Утвердить на территории муниципального образования Чурапчинский улус (район) Республики Саха (Якутия) перечень социально значимых продовольственных товаров, на которые устанавливаются предельные размеры розничных торговых надбавок, согласно приложению № 1 к настоящему постановлению.

2. Утвердить на территории муниципального образования Чурапчинский улус (район) Республики Саха (Якутия) предельные размеры торговых надбавок на социально значимые продовольственные товары, согласно утвержденного перечня, которые распространяются на все хозяйствующие субъекты торговли, независимо от их организационно-правовой формы и ведомственной принадлежности, в том числе на индивидуальных предпринимателей, согласно приложению № 2 к настоящему постановлению.

3. Предельный размер розничной торговой надбавки применяется к закупочным ценам на социально значимых продовольственных товаров. В состав торговых надбавок включены все необходимые затраты, в том числе транспортные расходы. Включение дополнительных затрат при расчете розничных цен недопустимо.

4. Настоящее постановление, вступает в силу со дня опубликования.

5. Опубликовать настоящее постановление в АУ РИО «Сана олох» и разместить на официальном сайте муниципального образования «Чурапчинский улус (район)» РС(Я).

6. Считать утратившим силу постановление МО «Чурапчинский улус (район)» РС(Я) № 196 от 22.05.2017 года.

7. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на заместителя главы по экономике и инновациям МО «Чурапчинский улус (район)» РС(Я) Матвеева И.К.

А.Т. НОГОВИЦЫН, глава МО.

Сэрээ

«Высота» фирма тутар «Олимп-СИТИ» комплекса – сарсыардаангыга эрэл!

Үүмүт 2019 сылга хас биридди дьиз кэргэн олоһор элбэх уларыйыны, кэккэ ыарахаттары сабаҕалыаха сөп. Ол курдук, пенсионнай реформа, хомунаальнай өҥө, бензиннэ сыана үрдээһинэ, НДС-ка, ОСАГО-ба кэккэ уларыйылар – олохтут туһутун-тахсытын барытын ааһан сиппэкин.

2019 сыл от ыйын 1 күнүттэн дьизини өлүүлэһэн тутууга эмиэ улахан уларыйы кириэр. Ол курдук, дьиз тутуулар кэмгэр өлүүлэһээччи баанга эскроу-счёт аһар, онно харчытын (взношун) уган мунньан иһэр. Оттон тутар фирма бэйэтин үбүнэн эбэтэр баантан кирэдьиит ылан тутар. Кини дьизини тутан бүттэринэ, квартиралары бас билиигэ докумуоннарын бэлэмнээһинэ, чекеттөөһүнэ эрэ бааннар өлүүлэһээччи муспут харчытын эскроу-счёттан ылан төлүүлэр. Ол аата бу манньк телебүр ситимэ өлүүлэһээччи көмүскэллээх буолуутун арааччылыыр, мэхтиэлиир. Бу бири өттүнэн көрдөххө, судургу, табыллыбыт толкуй.

Оттон иккис өттүн анааран көрдөххө, туһугар элбэх боллуруостардаах. Билигин, кистэл буолбатах, биһиги дойдубут экономикага үгүс ыарахаттары көрсөр. Бааннар кирэдьиит биэрэр быраһыаннара үрдүү турар. Ону таһынан тутуу тэрилтэлэригэр кирэдьиит биэрэр усулуобуйалара олус кытаатта. Инньэ гынан бу үүмүт 2019 сылга бири квадратнай мизтэрэ сыаната 15% үрдүүр чинчилээх. Оттон тутууга суох экспедит сыаналарынан – 30% тийэс үрдүүн сөп.

Бааннар кирэдьиити лаппа улахан, кыахтаах эрэ тутуу тэрилтэлэригэр биэрэһэтэр. Сылыктааһын быһытынан, элбэх дьобус уонна орто тутуу фирмалара сабыллыахтарын сөп. Оччотугар элбэх киһи үлэтэ суох хаалан хаалыахтарын сөп.

Бу сыл иккис анаарытан сана тутуулар дьизэ бири квадратнай мизтэрэ 90-95 тыһыынчага тийэрэ сабадаланар (билигин 70-75 тыһыынча солкуобай). Элбэх квартиралар олоһор дьиз тутууга лаппа абыһа. Биридиппэн чааһынай дьиз тутууга проблеманы кыайан саппат. Хайа, уонна ааспыт үйэ 70-нүс – 80-нүс сылларыгар тутуллубут таас дьизлэр эргэрэн, сотору хаарбах туруктаах дьизлэр

кэккэлэригэр кириэхтэрэ турдаҕа. Билигин Дьокуускай куоракка олоһор дьизини өлүүлэһэн тутууга уһун кэмнэргэ бигэтик, эрэллээхтик үлэлээн-хамсаан кэлбит «Высота» фирма олус интэриэһинэй «Олимп-СИТИ» комплексы тутар сылдыар. Бу фирма улахан аппаратыаттаах, баа уопуттаах тутуу тэрилтэтэ буолар.

«Олимп-СИТИ» куора кииниттэн чугас Бекетов – Лонгинев уулуссаларын быһа охсуһууларгар тутуллатуур. Бу комплекс 9 этээстээх 3 дьизттэн турар (дьизлэр биридди-иккилии подъездаахтар). Территория бэйэтигэр инфраструктураах: ыспартыыбынай, оҕо сонньуур быһаанаахкалар уода. Дьизлэр фасадтара аныгылыы тупсабай көрүннээхтэр. Комплекс бастакы уочарата будьиптердүс кварталыгар, оттон иккис уочарата кэлэр сыл төрдүс кварталыгар кириэллэр.

Квартиралар олус табыгастаахтык былааннаммыттар. Манна бааллар студиялар, 1-2 хостоох уонна көнүл былааннаахха сөптөөх квартиралар, иэннэрэ 28 кв. м. – 65 кв. м. дьизри. Бу комплекскка дьиз атылаһыан баалаахтар квартира отделкатын бэйэлэрэ таппаллар – черновой отделка эбэтэр тута кириэн олоһууга онгоһуллубут отделка. Сорох квартираларга мебель толору турбут буолуун сөп.

Чистовой отделкалаах (тута кириэн олоһорго сөптөөх) квартиралар сыаналара 2 174 480 солкуобайтан үөһэ. Кулун тутар 15 күнүгэр дьизри чистовой отделкалаах квартираны атылаһыт дьонно социальнай бырагырааманан бэлэх – мебель Өскөтүн «Олимп-СИТИ» комплекскка ипотеканан квартира атылаһар буоллахытына бастакы взнос – дьиз сыанатын 15% төлөнөр. Оттон атылаһааччы сааһа – сүүрбэтиттэн 75 сааска дьизри. Пенсия ылааччы дьонно уонна элбэх оҕолоох ыалларга, субсидированной ипотека көрүллэр.

«Высота» тутуу тэрилтэтин бу «Олимп-СИТИ» комплекса дьон-сэргэ кизэн биһирэбилин ылла. Сахабыт сирин олохтоохторун 2019 сыл от ыйын 1 күнүгэр дьизри уһатыллыбыт табыгастаах тарифтаах өлүүлэһэн тутууга кыттыһаргытыгар ынырабыт.

«Высота» фирма төлөпүүннэрэ: 8 914 2 744 556
Аадырыһа: Дьокуускай куорат, Лонгинев аатынан уул., 20, 2 этээс.

Владислав ПЕТРОВ.

Кэриэстэбил

Ахтабыт, саныыбыт...

Таппаллаах оҕобут, быраатым, икки оҕо амарах аҕата Герасимов Дьулустан Эдуардович бу дьыл олунньу 4 күнүгэр олохтон тороабыта бири сыла тоолла. Кини 1990 с. муус устар 6 күнүгэр Чурапчы улуусугар Вера Трофимовна Кузьмина, Эдуард Егорович Герасимов дьиз кэргэнигэр төрөөбүтэ. Оҕо сылдьан олус элбэх кэлсээннээх, дьэбэллээх оҕо этэ. Олох кыра эрдэбэттэн аҕатын батыһан үлэтигэр барсара. Аҕабыт ол кэмнэргэ тутууга үлэлиирэ. Быраатым бастакы, иккис кылаастарга Чурапчы начаальнай оскуолатыгар үөрэммитэ. Салгыы үгүс кылааска Амма улуусун Абаҕа нэһилиэгэр үөрэнэ барбыта. Онно тийээн тохус кылааска дьизри үөрэммитэ. Ол үөрэнэр сылларыгар хайыһарга, туһууга, волейболга сөбүлээн дьарыктанара. Оттон 10-11-с кылаастарга Чурапчы орто оскуолатыгар кэлэн үөрэммитэ. Оскуоланы 2007 с. манна бүтэрибтэ.

2008-2009 сс. Хабаровскай кыраай Комсомольск -на -Амуре 52015 №-дээх байыаннай чааска сулууспалаан кэлбитэ. Армияттан кэлэн баран, 2009 с. «Чурапчстрой» тэрилтэтигэр стропальщиктынан үлэтин саҕалаабыта. Ол кэминтэн «Сахастройгрупп» тэрилтэбэ крановщиктынан 2018 сылга дьизри үлэлээбитэ. Чурапчыга сурун таас дьизлэри тутууга таһаарылаахтык үлэлээн, улуустан Бочуотунай грамоталарынан, Махтал суруктарынан наҕараадалааммыта.

Күндүтүк саныыр, кизэн туттар оҕобут, быраатым эн сырдык мөссүөнүт өйбүтүгэр-санаабытыгар мэлдьи тыыннаах буолуоҕа...

Ыарахан кэммитигэр көмө, өйбүт буолбут аҕабыт биригэр төрөөбүттэригэр, бары аймахтарыгар, табаарыстарыгар, биригэр үөрэммит оҕолоругар, учууталыгар, Иван Петрович Федуловка, «Сахастройгрупп» тэрилтэтигэр биригэр үлэлээбит үлэһиттэргэ улахан махталбытын тиздэбит.

Ийэтэ, эдьийиэ.

Приложение № 1 к постановлению главы МО «Чурапчинский улус (район)» РС(Я)

от «30» января 2019 г. № 17

Перечень социально значимых продовольственных товаров, на которые устанавливаются предельные размеры розничных торговых надбавок на территории МО «Чурапчинский улус (район)» РС(Я)

№ п/п	Наименование социально значимых продовольственных товаров
1	Хлеб из пшеничной муки высшего сорта, 1 сорта
2	Мука пшеничная высшего сорта
3	Сахар-песок
4	Рис
5	Крупа гречневая
6	Макаронные изделия
7	Яйцо куриное всех категорий
8	Масло подсолнечное
9	Молоко питьевое (молочный напиток)
10	Чай черный байховый
11	Молоко сухое, сливки (включая заменители)
12	Детское питание (смеси сухие молочные и каши)

Приложение №2 к постановлению главы МО «Чурапчинский улус (район)» РС(Я)

«30» января 2019 г. № 17

Предельные максимальные размеры розничных торговых надбавок на социально значимые продовольственные товары на территории МО «Чурапчинский улус (район)» РС(Я) (%)

№ п/п	Наименование социально значимых продовольственных товаров	Товары, закупаемые на территории Чурапчинского района и реализуемые на территории Чурапчинского района	Товары, закупаемые за пределами Чурапчинского района на территории РС(Я) и реализуемые на территории Чурапчинского района		Товары, закупаемые за пределами Республики Саха (Якутия) и реализуемые на территории Чурапчинского района
			в районном центре и в наслеге не включенных в перечень труднодоступных и отдаленных населенных пунктов	в труднодоступных и отдаленных населенных пунктах	
1	2	3	4	5	6
1	Хлеб из пшеничной муки высшего сорта, 1 сорта	10			
2	Мука пшеничная высшего сорта	7	30	36	60
3	Сахар-песок	7	30	36	60
4	Рис	7	30	36	60
5	Крупа гречневая	7	29	34	58
6	Макаронные изделия	7	26	31	56
7	Яйцо куриное всех категорий	7	25	30	
8	Масло подсолнечное	7	28	33	56
9	Молоко питьевое (молочный напиток)	7	25	30	56
10	Чай черный байховый	7	25	30	56
11	Молоко сухое, сливки (включая заменители)	7	25	30	56
12	Детское питание (смеси сухие молочные и каши)	7	25	30	50

Примечание: В перечень труднодоступных и отдаленных населенных пунктов входят: с.Мырыла, с.Толон (Чакыр), с.Мындагай, с.Толон (Бахсы), с.Килияни, с.Арылах, с.Юрэх-Кюеря, с.Орга, с.Улахан-Эбэ (мельджэкси), с.Хахыйах, с.Бэрэ, с.Улахан-Кюель, с.Туора –Кюель (Постановление Республики Саха (Якутия) от 27 декабря 2012 г. №604 «О по совершенствованию системы обеспечения продовольственными и основными непродовольственными товарами Арктических, Северных и труднодоступных, отдаленных населенных пунктов с ограниченными сроками завоза грузов Республики Саха (Якутия)»).

Муниципальное образование «Чурагчинский улус (район)»
Республики Саха (Якутия)
РАСПОРЯЖЕНИЕ № 80
с. Чурапча от «01» февраля 2019г.

О проведении противоэпидемических мероприятий в связи с подъёмом заболеваемости гриппом и острыми респираторными вирусными инфекциями в Чурагчинском улусе

По результатам ежедневного мониторинга на территории Чурагчинского улуса в течение с 21 января по 31 января 2019 г. наблюдается рост заболеваемости острыми респираторными вирусными инфекциями. На 4-й неделе года (21.01.2019 г. - 31.01.2019 г.) было зарегистрировано 590 случаев ОРВИ. Имеется рост эпидемического порога всего населения на 72,5%.

В целях предупреждения возникновения массовых заболеваний ОРВИ и гриппа, по решению Санитарно-противоэпидемической комиссии при МО «Чурагчинский улус (район)» от 01.02.2019 г. № 1, в соответствии с Федеральным законом РФ «О санитарно-эпидемиологическом благополучии населения» от 30.03.1999 г. № 52, распоряжаюсь:

1. МКУ Управлению образования Чурагчинского улуса (Павлова Т.В.).

1.1. Временно приостановить учебный процесс в детских образовательных организациях с 1 по 11 классы и проведение внеклассных мероприятий.

Срок с 02.02.2019 - 08.02.2019 г. включительно.

2. МКУ Управлению образования Чурагчинского улуса (Павлова Т.В.).

2.1. С целью предупреждения дальнейшего распространения острых респираторных вирусных инфекций в образовательных дошкольных коллективах обеспечить:

2.2. Проведение ежедневного медицинского осмотра среди детей и персонала. Не допускать детей и сотрудников с признаками заболевания острыми респираторными инфекциями в дошкольные учреждения.

2.3. Допускать до посещения детей и работающих персонал только после полного выздоровления.

2.4. Наличие в образовательном учреждении дезинфицирующих средств обладающих вирулицидным действием, средств индивидуальной защиты органов дыхания (маски), мыла и бумажных полотенец для рук, а также одноразовых платков у детей.

2.5. Регулярное и качественное проведение влажной уборки, особое внимание на поверхности и предметы, которые имеют наиболее частые контакты с руками (например, дверные ручки, краны, клавиатура), проветривание групповых и классных комнат (в отсутствие детей), обеззараживание воздуха помещений бактерицидными рециркуляторами.

2.6. Проведение мониторинга за посещаемостью. В случае выявления групповых заболеваний ОРВИ в группе, удельный вес которых составляет 20% и более от численности группы или от численности учреждения – временно приостанавливать воспитательный процесс в группе на 7 дней.

2.7. В случае временного приостановления учебного процесса в группе или во всем учреждении передавать информацию в ТО Управления Роспотребнадзора по Республике Саха (Якутия) в Таттинском (Чурагчинском) районе.

3. ГБУ РС (Я) «Чурагчинская центральная районная больница им. П.Н. Сокольников» (Коркин А.И.) рекомендовать:

3.1. Обеспечить готовность лечебно-профилактических учреждений к массовому приему больных гриппом и ОРВИ, а т.ч. своевременно вводить поэтапное перепрофилирование стационаров для обеспечения госпитализации больных гриппом и с подозрением на внебольничную пневмонию.

3.2. Обеспечить доступность (прием, вызова) оказания медицинской помощи больным гриппом и ОРВИ, с изменением графика работы медицинского персонала в сторону увеличения времени на обслуживание больных на дому, особое внимание на проведение регулярного патронажа беременных, а также госпитализации их при появлении первых признаков заболевания ОРВИ в стационар.

3.3. Обеспечить проведение мероприятий по усилению противоэпидемического режима в медицинской организации, в том числе проведение текущей влажной уборки не реже 2 раз в день с применением дезинфицирующих средств вирусной концентрации, регулярное проветривание и обеззараживание воздуха в помещениях, постоянная работа бактерицидных рециркуляторов, соблюдение масочного режима среди персонала и пациентов, в стационарах ограничение посещения больных родственниками и других свиданий.

3.4. Не допускать госпитализацию плановых больных с признаками ОРВИ.

3.5. Временно приостановить прием детей в Д-и здорового ребенка в детских поликлиниках. Срок по 08.02.2019 г. Включительно.

3.6. Принять меры по своевременному пополнению запасов

противовирусных препаратов и антибиотиков.

3.7. Усилить информационную работу среди населения о мерах индивидуальной и общественной профилактики гриппа и ОРВИ, необходимости обращения за медицинской помощью в случае заболевания, особенно при наличии в семье детей, беременных женщин, лиц с хроническими заболеваниями.

4. Руководителям предприятий, учреждений и организаций, индивидуальным предпринимателям рекомендовать:

Во всех предприятиях торговли и общественного питания, транспорта независимо от форм собственности соблюдать санитарно-противоэпидемический режим.

5. Начальнику Управления департаментов и кадров администрации МО «Чурагчинский улус (район)» (Макарова Л.А.) опубликовать настоящее распоряжение на официальном сайте муниципального образования и в газете «Сана Олох».

6. Руководителям учреждений массового пребывания рекомендовать:

Обеспечить проведение обеззараживания воздуха закрытых помещениях с применением бактерицидных рециркуляторов, работающих в присутствии людей.

7. Руководителям аптек независимо от ведомственной принадлежности в период эпидемии рекомендовать:

Организовать бесперебойную работу аптек с необходимым ассортиментом лекарственных средств, включая противовирусные препараты, средства для неспецифической профилактики гриппа и ОРВИ, средства индивидуальной защиты.

8. ТО Управления Роспотребнадзора по Республике Саха (Якутия) в Таттинском (Чурагчинском) районе (Кузьмина Т.И.) рекомендовать:

Обеспечить координацию всех заинтересованных органов и учреждений в работе по профилактике гриппа и ОРВИ.

9. Настоящее распоряжение вступает в силу с момента опубликования.

10. Контроль исполнения настоящего распоряжения возложить на заместителя главы по социальным вопросам и внутренней политике МО «Чурагчинский улус (район)» Аммосова Н.И.

А.Т. НОГОВИЦЫН,
глава муниципального образования.

Одүүлүүн нэһилиэтин олохтооҕо, тапталлаах ийэлэр

АРТЕМЬЕВА Феодосия Афанасьевна
уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, биригэ үөрэммит добордорулар, улуус баһылыгын экономикаба уонна инвестиционной политикаба солбуйааччы Иннокентий Константинович Матвеева дириг кутурбаммытын тиздэбит.

Одүүлүүн биригэ үөрэммит добордору.
Кутурбаммытын тиздэбит:

- Күндү санаастар, үлэ, тыыл бэтэрээнэ Артемьева Феодосия Афанасьевна уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, оҕолоругар, сизинизигэр, хос сизинизигэр, аймактарыгар Чурагчыттан Н.И. Попов, А.Л. Матвеева, Аммантан М.Е. Петрова, Э.Ф. Матвеев дьыг кэргэттэрэ.

- Тапталлаах ийэлэр, эбэлэр Артемьева Феодосия Афанасьевна уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, ар сыларга биригэ үлэлээбит кэлигэлэригэр Иннокентий Константинович Матвеева уонна кини дьыг кэргэнитэр Чурагчытаагы, Тааттатаагы федеральнай казначейска салаатын кэлэктииптэрэ.

- Одүүлүүн нэһилиэтин олохтооҕо, Потребкооперация, Госстрах, үлэ бэтэрээнэ, Хоту көһөрүллүү кыттылааҕа Артемьева Феодосия Афанасьевна уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, биригэ үлэлээр кэлигэлэригэр, салалтааччыларга, улуус баһылыгын экономикаба уонна инвестиционной политикаба солбуйааччылар Иннокентий Константинович Матвеева Чурагчы улуун дьаһалтатын үлэ управлениета.

- Тапталлаах ийэлэр Артемьева Феодосия Афанасьевна уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, кэлигэлэригэр Мария Петроуна Матвеева, уолугар Иннокентий Константиновичка, чугас аймактарыгар Чурагчы нэһилиэтин дьаһалтата.

- Тапталлаах ийэлэр, эбэлэр Артемьева Феодосия Афанасьевна уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, оҕолоругар, сизинизигэр, кийиттигэр, күүтүгүгэр Дьоккуускайтан, Чурагчыттан Абрамостар, Васильевтар.

- Тапталлаах ийэлэр Артемьева Феодосия Афанасьевна уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, добордорулар, улуус баһылыгын экономикаба уонна инвестиционной политикаба солбуйааччы Иннокентий Константинович Матвеева уонна бары аймактарыгар, чугас добордору биригэ үлэлээбит уонна үлэли сылдьар добордору.

- Тапталлаах улахан эдьийдэр, үлэ, тыыл бэтэрээнэ, сэрим кэмин оҕото, Хоту көһөрүллүү кыттылааҕа, Одүүлүүн нэһилиэтин добордорулар олохтооҕо, Госстрах бэтэрээнэ Артемьева Феодосия Афанасьевна уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, оҕолоругар, сизинизигэр, хос сизинизигэр, аймактарыгар биригэ төрөөбүт бапта Татьяна Афанасьевна Артемьева, кини оҕолоро, сизинэрэ Петровтар.

- Тапталлаах ийэлэр Артемьева Феодосия Афанасьевна уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, кийиттигэр Аграфна Константиновна, дьыг кэргэнитэр, биригэ төрөөбүтүгэр Дьоккуускайтан Т. Старостина, Поповтар, Чурагчыттан Петровтар, Макаровтар.

- Тапталлаах ийэлэр Артемьева Феодосия Афанасьевна уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, биригэ үлэлээр кэлигэлэригэр Гаврил Константиновичка, кини дьыг кэргэнитэр, биригэ төрөөбүтүгэр Чурагчытаагы нолукабай инспекция кэлэктибэ.

- Одүүлүүн нэһилиэтин олохтооҕо, үлэ бэтэрээнэ, Хоту көһөрүллүү кыттылааҕа Артемьева Феодосия Афанасьевна ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, оҕолоругар, сизинизигэр уонна чугас аймактарыгар Одүүлүүн нэһилиэтин дьаһалтатын уонна бэтэрээннэрин сэбиэтэ.

- Тапталлаах ийэлэр Артемьева Феодосия Афанасьевна олохтон туораабытынан, уолугар Иннокентий Константинович Матвеева, кийиттигэр Мария Петроуна, сизинизигэр Чурагчыттан ыкса ыаллара—Ярославский аатынан уулусса 36 №-дээх дьыг олохтоохторо.

- Күндү эдьийдэр, ийэлэр Артемьева Феодосия Афанасьевна уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, уолаттарыгар, балтыгар, педагогическай үлэ бэтэрээнитэр Татьяна Афанасьевна Артемьева, кинилэр дьыг кэргэттэригэр, чугас аймактарыгар улуустаагы үөрэх үлэһиттэрин профсоюзунун кэмитиэтэ, Коркин аатынан уулусса 1 №-гэр олорор ыаллара.

- Ыттыктыр эдьийдэр, үлэ, тыыл бэтэрээнэ, Хоту көһөрүллүү кыттылааҕа Артемьева Феодосия Афанасьевна уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, балтыгар Татьяна Афанасьевна, оҕолоругар, сизинизигэр, бары аймактарыгар Ирина Захаровна Артемьева, кини оҕолоро.

- Күндү эдьийдэр, үлэ, тыыл бэтэрээнэ, Хоту көһөрүллүү кыттылааҕа, Одүүлүүн нэһилиэтин олохтооҕо Артемьева Феодосия Афанасьевна уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, оҕолоругар, сизинизигэр, хос сизинизигэр, аймактарыгар, дьуөгэлэригэр, биригэ төрөөбүтүгэр Татьяна Афанасьевна, Василий Афанасьевич дьыг кэргэттэригэр убайа Сергей Семенович Артемьев оҕолоро—Артемьевтар, Николаевтар, Пермяковтар, Сивцевтар дьыг кэргэттэрэ.

- Одүүлүүн нэһилиэтин олохтооҕо Артемьева Феодосия Афанасьевна уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, уолугар Иннокентий Константиновичка, кини дьыг кэргэнитэр, биригэ төрөөбүтүгэр, бары аймактарыгар Массавтар, Варламостар.

- Одүүлүүн нэһилиэтин олохтооҕо Артемьева Феодосия Афанасьевна уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, уолугар, күүтүгүгэр Иннокентий Константиновичка, балтыларыгар Мария Петроуна уонна бары оҕолоругар, сизинизигэр эбээ Бизэрэ оҕолоро, сизинэрэ.

Биһиги сүрүяллар

АМАРАХ САНААЛААХ ААННАЛЛАРБАР

Дьон доруобуйатын туһугар күнүгэ кыһаллан түбүгүрэр эмчиттэрбэр А.К. Пахомова, М.Ю. Давыдова, В.П. Потапова, улуустаагы кини баһыла кылаабынай ырааһыгар И.И. Коркинга, терапевтической уонна хирургической отделане кэлэктиибигэр ис сүрэхтэн махтал тылларбын аныктыбын. Өлөр-хаалар күнүгүрэр өрөһүлтэ буолар дьоммор, аанналар курдук сырдык санаалаах эмчит идэлээх үлэһиттэргэ сана сылга үтүө түмүктэрдээх, ситиһиллээх үлэни-хамнаһы! Дьон-сэргэ махталын ыла турун!

Евдокия Митрофановна КАЖЕНКИНА,
Чурагчы улуун уонна нэһилиэтин Бочуоттаах олохтооҕо.

Тапталлаах аҕабыт, эһэбит, хос эһэбит, үлэ бэтэрээнэ, сэрим кэмин тулааһыга, Сылан нэһилиэтин Бэрэ уаастааһын олохтооҕо

КАРДАШЕВСКАЯ Молот Петрович
уһун ыарахан ыарыыттан бу дьыл олунуу 2 күнүгэр, 83 сааһыгар олохтон туораабытын билэр дьонугар курутууан туран иһитиннэрэбит.

Оҕолоро, сизинэрэ,
Кутурбаммытын тиздэбит:

- Бэрэ уаастааһын олохтооҕо Молот Петрович Кардашевскай ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, оҕолоругар, аймактарыгар Бэрэ түөлбө олохтоохторо.

Чурагчы Мугудайттан төрүттээх Дьоккуускай куорат олохтооҕо, үлэ бэтэрээнэ

ОКОНЕШНИКОВ Афанасий Афанасьевич
уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, кини дьыг кэргэнитэр дириг кутурбаммытын тиздэбит.

Чурагчытаагы Почтамт кэлэктиибэ,
Кутурбаммытын тиздэбит:

- Чурагчы Мугудайттан төрүттээх Дьоккуускай куорат олохтооҕо, үлэ бэтэрээнэ, "Саха сирэ Россияга холбослута 385 сыла" мэтээл хаһаайына, Чурагчы почтагыр начальнигынан үлэлээбит Оконешиков Афанасий Афанасьевич уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, кэргэнитэр Светлана Николаевна, оҕолоругар, күүтүгүгэр, сизинизигэр, биригэ төрөөбүтүгэр, аймактарыгар Мугудай, Дириг оҕолоругар биригэ үөрэммит добордору.

- Чурагчы Мугудайттан төрүттээх Дьоккуускай куорат олохтооҕо, үлэ бэтэрээнэ, ыңчат наастаабынныга, "Саха Сириг газификациялааһын 50 сыла" бэлэс, "Саха сирэ Россияга холбослута 385 сыла" мэтээл хаһаайына, урууу сылларга Чурагчытаагы почтага начальнигынан үлэлээбит Оконешиков Афанасий Афанасьевич уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, тапталлаах эдьийдэригэр, балтыларыгар, Светлана Николаевна Оконешикова, кыргыттарыгар, күүтүгүгэр, сизинизигэр Чурагчыттан Захаровтар, Дьоккуускайтан Цыпадиннар, Варламостар, Бахсыттан Местниковтар, Тааттатаан Слепцовтар, Будинкиннар, Оконешиковтар.

Чурагчы сэлэниэтин олохтооҕо, үлэ, устуорт бэтэрээнэ, оҕолоро Сэбиэскэй Союус чэмпыуэна, СССР устуордун маастара

МАТВЕЕВ Афанасий Николаевич
олохтон туораабытынан, балтыгар Матрена Николаевна, уолугар Николай Афанасьевичка, биригэ төрөөбүтүгэр, кинилэр дьыг кэргэттэригэр, чугас аймактарыгар дириг кутурбаммытын тиздэбит.

Улуустаагы үөрэх үлэһиттэрин профсоюзунун кэмитиэтэ,
"Березка" уһууан кэлэктиибэ.

Кутурбаммытын тиздэбит:

- Ыттыктыр убайдар, көнүл тустууга СССР устуордун маастара, СССР оҕолоро чэмпыуэна Матвеев Афанасий Николаевич соһучу ыалдьан олохтон туораабытынан, кини биригэ төрөөбүтүгэр, дьыг кэргэнитэр Чахыртан аймактара Матвеевтар.

Кылаабынай эдэһитэр з.т. - Л.В. ГОРОХОВА,
Кылаабынай эдэһитэр солбуйааччы - Е.Г. МАКАРИНСКАЯ,
Эксплуатация сааһыгар, сурук отдела - А.Н. ЗАХАРОВА,
Экономика, тыа хаһаайыстыбатын отдела - А.М. СЛЕПЦОВ,
Кэргэтигэр - С.А. ЖЕНДИНСКИЙ, М.В. ПЕТРОВА,
Танааччы - Л.К. ПОПОВА,
Бэһэттээһин - Ф.А. ПРОТОДЬЯКОНОВ.

Тэрийсэн таһаараччылар: СР
Правительствата, Чурагчы улуун
"Сана олох" редакциянай-издательскай
холбоһук автономнай учреждение.
Российской Федерации Роскомнадзор
СР управлениитыгэр 2012 с. кулун тутар
15 күнүгэр регистрацияламмыт нүмэрэ
- ПИ №ТУ14-0238.

Редакция, издатель
аадырыһа: 676670, Чурагчы
сал., Карл Маркс уул., 28 "а",
Телефоннарбыт: редактор
- 41-332, отделлар - 41-265,
41-358. E-mail: sanaloh@
mail.ru, сайт: sanaloh.ru,
instagram: @sanaloh

Бэһэттээһин: № 8 (11565)
Кээмэй: 2 бач. лист
Ахсаан 1350. Халыат сыаната: 10
Аһаар-оһуор аһаар аһаар редакция
аһаарыгар аһаар сал түбүгү
аһаарыгар: Сүрүгэ аһаарыгар аһаарыгар
аһаарыгар аһаарыгар аһаарыгар аһаарыгар

Халыат бэһэттээх барыллар графика: 16 х 00 м. Бэһэттээх бариллинэ: 16 х 00 м. "Сана олох" редакциянай-издательскай холбоһука 04.02.2019 с. офсетка бэһэттээһинэ.
Типография аадырыһа: 676670, Чурагчы сал., Карл Маркс уул., 28 "а". Индекс: 54907. Халыат наһаалааһын иһитэ, оптуруннуука уонна бэһэттээһинэ таһаар.